

Robert Doričić*, Ivana Eterović**

Antroponimija u ispravama lovranskoga notarskog ureda iz druge polovice 18. stoljeća

Fond „Javni bilježnici Rijeke i okolice“, koji se čuva u Državnome arhivu u Rijeci, sadrži vrijednu zbirku isprava lovranskoga notarskog ureda (oporuke, kupoprodajni ugovori i dr.), pisanih većinom talijanskim jezikom, koja obuhvaća razdoblje od 1756. do 1810. Ti su dokumenti neiscrпно vrelo za istraživanje povijesti svakodnevice Lovranštine i susjednih općina, ali i poticajan izvor za onomastička istraživanja.

U radu se predstavlja dio bogate onomastičke građe iz najstarijega dijela spomenutog fonda. Donose se osobna imena, prezimena i nadimci zabilježeni u 141 oporuci pisanoj talijanskim jezikom u periodu od 1756. do 1796. Istraživanjem se želi dati prilog boljem poznavanju antroponimije Lovranštine i okolice u drugoj polovici 18. stoljeća, koja je dosad slabo poznata i tek fragmentarno istražena.

Ključne riječi: Lovran, 18. stoljeće, antroponimija, osobno ime, prezime, nadimak

Fond *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, koji se čuva u Državnome arhivu u Rijeci pod signaturom HR-DARI-41 (interna signatura: JU-3), sadrži vrijednu zbirku isprava lovranskoga notarskog ureda (oporuke, kupoprodajni ugovori i dr.), pisanih većinom talijanskim jezikom, koja obuhvaća razdoblje od 1756. do 1810. godine.¹ Zbirka obuhvaća više svezaka, a ovom smo se prilikom ograničili na 24. svezak, koji sadrži

* Robert Doričić, magistar organizacije i upravljanja u zdravstvu, član je Izvršnoga odbora Katedre Čakavskoga sabora Lovran, Šetalište maršala Tita 84, 51415 Lovran. Elektronička pošta: r.doricic@gmail.com.

** Dr. sc. Ivana Eterović znanstvena je novakinja na Katedri za staroslavenski jezik i hrvatsko glagoljaštvo Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb. Elektronička pošta: isankovi@ffzg.hr.

¹ Kao osobiti kuriozum možemo izdvojiti oporuku 00046, sastavljenu u ližnjanskoj luci na brodu čiji je vlasnik izvjesni *Michiel Micaglich*. Na temelju osoba i ostavinskih odredbi koje se u njoj spominju može se zaključiti da je riječ o Lovrancu koji je zbog određenih okolnosti očito bio prinuđen na sastavljanje oporuke u tuđini.

ukupno 150 oporuka od 1756. do 1796. godine. Na devet oporuka pisanih hrvatskim jezikom koje su također dijelom ovoga sveska prethodno je već upozoreno², a objavljena je i njihova povijesno-jezična analiza³, dok su one pisane talijanskim jezikom ostale dosad izvan obzora istraživanja. Upravo smo se zato odlučili ekscerpirati onimiju iz 141 oporuke pisane talijanskim jezikom, a ovdje donosimo dio te bogate onomastičke građe – osobna imena, prezimena i nadimke. Radi pružanja potpunije slike služimo se gdjekad i onomastičkom građom iz hrvatskih oporuka.

Budući da antroponimija Lovrana i okolice dosad nije bila predmetom usmjerenih istraživanja, u literaturi nema ni podataka o vremenskoj razdoblju koje je ovdje u fokusu – drugoj polovici 18. stoljeća. Ipak, može se očekivati da će se buduća istraživanja posvetiti sustavnijem iščitavanju i obilnijem iskorištavanju dragocjenih onomastičkih podataka koji se kriju u povijesnim izvorima i sekundarnoj literaturi, pri čemu relevantan korpus ne čini isključivo građa s područja Lovranštine⁴, već i ona sa širega područja.⁵ Ohrabruje

² Eterović, Ivana – Eterović, Igor, „Devet oporuka iz lovranske kancelarije na hrvatskome jeziku iz 18. stoljeća pohranjenih u Državnome arhivu u Rijeci“, *Zbornik Lovranščine*, knj. 2, 2012., str. 35–84.

³ Eterović, Igor – Eterović, Ivana, „Devet lovranskih oporuka iz druge polovice 18. stoljeća: povijesna i jezična analiza“, *Histria: Godišnjak Istarskoga povijesnog društva*, knj. 3, 2013., str. 61–97.

⁴ Na prvome mjestu valja spomenuti vrijedne glagoljičke izvore, među kojima ponajprije mogu poslužiti oni pravnoga karaktera, ali ne smiju se zanemariti ni glagoljski grafiti u župnoj crkvi Sv. Jurja. Usp. Viškanić, Damir, *Quaderna capituli Lovranensis/Kvaderna kapitula lovranskoga*, Katedra Čakavskoga sabora Opatija – Adamić, Lovran – Rijeka, 2002.; Viškanić, Damir, „Dvije glagoljske isprave iz Lovrana (XVI. st.)“, *Vjesnik Državnoga arhiva u Rijeci*, sv. 39, 1997., str. 3–29; Šurmin, Đuro (prir.), „Hrvatski spomenici I (od godine 1100. do 1499.)“, *Monumenta historico-juridica Slavorum meridionalium*, sv. 6, 1898., str. 108–110, 201; Fučić, Branko, *Glagoljski natpisi*, JAZU, Zagreb, 1982., str. 232, 235–237, 239–240. Lovranski stališi duša i matične knjige u novije su doba postali predmetom sustavnih istraživanja Roberta Žigulića i Sanje Biloš Žigulić s rodoslovnoga aspekta. Usp. njihov rad „Stanovništvo istočnog dijela lovranske gradske jezgre u XIX. stoljeću“, *Zbornik Lovranščine*, knj. 2, 2012., str. 85–118, te onaj objavljen u ovoj knjizi *Zbornika Lovranščine*.

⁵ Osobe s područja Lovrana susrećemo primjerice u knjizi riječkoga notara Antuna de Reno de Mutina iz 15. stoljeća ili u veprinačkim sudskim zapisnicima 16. i 17. stoljeća. V. detaljnije u: Zjačić, Mirko, „Knjige riječkog kancelara i notara Antuna de Reno de Mutina (1436-1461)“, *Vjesnik historijskih arhiva u Rijeci i Pazinu*, sv. III, 1955.–1956., str. 5–343; sv. IV, 1957., str. 85–225; sv. V, 1959., str. 255–459; Margetić, Lujo, *Veprinački sudski zapisnici XVI. i XVII. stoljeća (Volčićev prijepis)*, Liburnijske teme, knj. 12, Katedra Čakavskoga sabora Opatija, Opatija, 1997. Vrijedni se podaci kriju i u matičnim knjigama istarskih naselja, u kojima se također mogu susresti Lovranci, npr. u pulskim matičnim knjigama od 1613. do 1817. O tome v. Bertoša, Slaven, *Migracije prema Puli: Primjer austrijske Istre u novom vijeku*, Katedra Čakavskog sabora za povijest Istre Pazin – Sveučilište Jurja Dobrile u Puli – Državni arhiv u Pazinu, Pazin, 2012., str. 22, 24, 27, 111–112. Činjenica da popis izvora iz kojih bi se također dala ekscerpirati relevantna onomastička građa nije ni blizu konačnoga motivira i otvara brojne mogućnosti za daljnja istraživanja.

činjenica da su prvi koraci u tome smjeru već učinjeni⁶, kao i ponovno otkrivanje dosad slabije poznatih izvora.⁷ Jednako tako ove oporuke mogu poslužiti i u popunjavanju onomastičke slike širega područja, primjerice Veprinca ili Mošćenica, s obzirom na to da su nerijetko upravo odatle bile osobe koje se spominju u ispravama sastavljenim u lovranskoj kancelariji, što se obično posebno i napominje uz njihovo ime i prezime.

Najveći se naime broj antroponima zabilježenih u oporukama lovranskoga notarskog ureda druge polovice 18. stoljeća odnosi na nositelje koji su živjeli na području Lovranštine i u njima, osim iznimno (*Michelle Ghersin da Dragha* 00020, *Margareta Moglie di Giorgio Ghersin di Draga* 00036), nije zabilježeno ime naselja odakle dolaze. Ponekad notar⁸ naznačuje provenijenciju osoba uključenih u oporuku bilježeći je nakon njihova imena i prezimena. Najviše se takvih bilješki odnosi na osobe s područja susjedne veprinačke općine (*Michiele Andretich da Veprinaz* 00098, *Antonio Basg da Veprinaz* 00125, *Giorgio Basg da Veprinaz* 00125, *Mattio Ladde da Veprinaz* 00109, *Martino Persich da Veprinaz* 00097, *Luca Petricich da Veprinaz* 00145, *Antonio Polich – Patuh del Territorio di Veprinaz* 00076, *Antonio Rumaz da Veprinaz* 00012, *Giovanni Siganto da Veprinaz* 00101, *Marco Siganto da Veprinaz* 00116, *Antonio Varglien – Chirin da Veprinaz* 00099). U dvama slučajevima zabilježene su osobe s teritorija Mošćenica (*Giuseppe Bradicich da Mosceniza* 00023, *Mattio Vischich da Moschienize* 00081) i jedna osoba iz Pazina (*S. Luzetich da Pisino* 00114). U oporuci Giacoma Fratra Malinara spominje se svjedok iz Vranje (*Giovanni Sergio da Vragna* 00037), dok se u drugoj oporuci ostaviteljica Cattarina Polcich poziva na ugovor koji je sastavio Riječanin (*Calli da Fiume* 00040). Pri navođenju nekretnina koje

⁶ Rezultate svojega istraživanja antroponimije u *Kvaderni kapitula lovranskoga* predstavila je Andela Frančić na znanstvenome skupu *Lovran u riječi, riječ u Lovranu*, održanu 20. travnja 2013. u Lovranu, a detaljnije su obrađeni u njezinu članku u ovoj knjizi *Zbornika Lovranščine*.

⁷ Ovdje mislimo primjerice na prijepis dokumenta od 16. siječnja 1646. koji je načinio i pečatom potvrdio prema izvorniku kastavski javni bilježnik Ioannes Conradus Hauch, a ovjerio 11. ožujka 1693. tadašnji kapetan Kastva, Veprinca, Mošćenica i Podbrega Klaudije Marburg. Spomenuti dokument, pohranjen u Državnome arhivu u Zagrebu, spominje Darinko Munić u članku „Utvrdjivanje prava ribolova između Mošćenica i Lovrana 1742. godine“, *Liburnijske teme*, knj. 6, 1987., str. 64. Signaturu navodi u bilješci 25. Doduše, talijanski je zapis *Antonio Priscich* pogrešno iščitao kao *Antonio Prišić* (isto, str. 64, 67) unatoč činjenici da je u Lovranu dobro potvrđeno prezime *Priskić*, a ni grafija ne podupire spomenuto čitanje. Neovisno o tome razvidna je potreba za ponovnim prikupljanjem trenutno disperziranih dokumenata.

⁸ Usluge lovranskoga notarskog ureda koristili su žitelji s područja Lovranštine, ali i stanovnici susjednih komuna Veprinac i Mošćenice. Stoga nije moguće tvrditi, kada to nije izrijekom navedeno, da su nositelji prezimena koja se u oporukama spominju isključivo tadašnji stanovnici područja Lovranštine.

Gregorio Mafsarich ostavlja nasljednicima spominje se bivši vlasnik njegova posjeda iz Boljuna (*Poboj di Bogliuno* 00001).

Ispravno čitanje antroponima u ispravama pisanim talijanskim jezikom nije nimalo lak zadatak. S jedne strane taj zahtjevan i osjetljiv postupak pretpostavlja vrlo dobro poznavanje antroponimije pojedinoga područja, što je uvjet koji često nije moguće zadovoljiti, dok je s druge strane nužno utvrđivanje temeljnih načela grafijskoga sustava kojim se predočuju hrvatski fonemi.⁹ Nenormirana latinička grafija kojom se notari¹⁰ Ivan Orbanić (00001), Ivan Krstitelj Polčić (00002, 00003), Anton Tomičić (00004–00016, 00018–00022), Bartol Negovetić (00023, 00024) i Josip Jačić (00025–00045, 00047–00111, 00113–00150) služe u bilježenju hrvatskih antroponima oblikovana je po talijanskome uzoru te se podudara s grafijom u devet oporuka pisanih hrvatskim jezikom.¹¹ Iznimka su neuredniji zapisi koje nisu pisali notari, primjerice isprava koju je sastavio Mattio Mifsetich (00017)¹² ili Mattio Cumarich (00112),¹³ ili pak potpisi rijetkih pismenih svjedoka, koji su se potpisivali osobno, a ne križem, a čiji su potpisi zbog tih razloga i teže čitljivi.¹⁴ Najvažnija grafijska rješenja

⁹ Kako bi se izbjeglo opterećivanje čitatelja paralelnim navođenjem zabilježene, talijanske varijante antroponima i njihova pretpostavljena čitanja, odnosno hrvatske varijante, ali posebice i osigurala transparentnost u navođenju primjera, svi se antroponimi u ovome radu donose samo u talijanskoj varijanti, dok se u *Prilogu 1. (Usporedni popis talijanske varijante imena koja se u oporukama pojavljuju i njihova čitanja)* i *Prilogu 2. (Usporedni popis talijanske varijante prezimena koja se u oporukama pojavljuju i njihova čitanja)* na kraju rada donosi naše čitanje zabilježenih imena i prezimena. Iznimka su imena i prezimena notara, koja se kasnije u radu više neće razmatrati, stoga se odmah donose u hrvatskoj i talijanskoj varijanti.

¹⁰ Ime i prezime notara zabilježeno je u oporukama u talijanskoj varijanti: *Giovanni Orbanich*, *Giovanni Battista Polcich* (i u varijanti *Ioannis Baptista Polcich*, koju je zabilježio notar Juraj Benulić [*Giorgio Benulich*] naknadno u oporuci 00040), *Antonio Tomicich*, *Bartolomeo Negovetich* i *Giuseppe Giacich*.

¹¹ O latiničkoj grafiji u devet oporuka iz lovranske kancelarije pisanih hrvatskim jezikom v. detaljnije u: Eterović, Igor – Eterović, Ivana, „Devet lovranskih oporuka iz druge polovice 18. stoljeća: povijesna i jezična analiza“, str. 66–71.

¹² Ova je oporuka vjerojatno pogreškom dospjela u isti fond s oporukama sastavljenim u lovranskoj kancelariji: u njezinoj zemljopisnoj dataciji stoji da je sastavljena u Voloskom. Izdvaja se i činjenicom da je riječ o jednoj od dviju oporuka u kojima se prije datacije nalazi i invokacija: *Nel nome di Giesu e di Maria*.

¹³ Svoju je oporuku Mattio Cumarich započeo invokacijom *in nome di dio ed dela vergine maria*, a tek nakon toga slijedi datacija. Njegov vlastoručni potpis nalazimo i u oporukama 00039, 00047, gdje se pojavljuje u ulozi svjedoka.

¹⁴ Usp. vlastoručne potpise sljedećih svjedoka: *Antonio Ruscich* 00003, *Giorgio Benulich* 00003, *Mattio Prischich* 00003, *Francesco Bradicich* 00003, 00022, 00040, 00107, 00115, 00122, *Zorzi Blasinich* 00014, *Francesco Letis / Lettis* 00014, 00065, 00072, 000125, *Francesco Terdich* 00018, *Gasparo / Gaspero Cigancich* 00019, 000146, *Zorzi Orbanich* 00019, *Zvane Adrario* 00022, 00072, *Gosepe Letis* 00040, *Nicholò Curichri* 00044, *Giacomo Ceh* 00072, *Andrea Terdich* 00077, *Biagio Mattia Lettis* 00077, *Ignazio Affrich* 00081, *Gasparo Sandali / Sandagl* 00083, 00126, *Ignacio Blagenich* 00099, *Mattio Letis* 00107, 00146, *Antonio Baraga* 00115, *Giuseppe Polcich* 00131, *Giosepe Prischich* 00131, *Guseppe Blasinich* 00143, *Andrea Cigancich* 00148. Osobito je problematično iščitavanje svjedoka u oporukama 00148 i

predočena su u sljedećoj tablici:

Fonem	Grafem	Primjer
/ć/	<i>ch</i> na kraju riječi	<i>Terdich</i> 00025, <i>Cosmich</i> 00081
	<i>c</i> ispred <i>i</i>	<i>Miscinich</i> 00103
/č/	<i>c</i> ispred <i>i, e</i>	<i>Cech</i> 00014, <i>Cepich</i> 00023, <i>Petricich</i> 00081, <i>Martincich</i> 00102
	<i>z</i> iznimno	<i>Cuzajch</i> 00111, <i>Luzetich</i> 00114
/c/	<i>z</i>	<i>Zvetan</i> 00003, 00146, <i>Zuppar</i> 00019, <i>Scozanich</i> 00047, <i>Chersanaz</i> 00085, <i>Tanzabel</i> 00098
	<i>c</i>	<i>Cigancich</i> 00148
/ž/	najčešće <i>s</i>	<i>Crusich</i> 00050, <i>Ghersin</i> 00062, <i>Siganto</i> 00101
/z/	<i>s</i>	<i>Hamsa</i> 00088
/ń/	<i>gn, gni</i> ; rjeđe <i>n</i>	<i>Fragnul</i> 00001, <i>Giagnetich</i> 00014, <i>Kragnaz</i> 00082, <i>Sirotniach</i> 00131; <i>Franul</i> 00022, <i>Gianetich</i> 00146
/ǰ/	<i>gli</i>	<i>Cegliugha</i> 00001, <i>Varglien</i> 00099; ali ne i <i>Stiglich</i> 00094, <i>Piglich</i> 00104
	<i>g</i> za <i>l</i> na kraju riječi	<i>Sandalg</i> 00040
/j/	u pravilu <i>gi</i>	<i>Giuranich</i> 00001, <i>Giagnetich</i> 00014, <i>Gielletich</i> 00041
	rjeđe <i>i</i>	<i>Zachei</i> 00041
/g/	<i>gh</i>	<i>Cegliugha</i> 00001, <i>Stangher</i> 00143
/š/	<i>fs</i>	<i>Marufsich</i> 00091, <i>Mufsich</i> 00130
	<i>s</i>	<i>Giacovasich</i> 00081, <i>Persich</i> 00014, <i>Chersanaz</i> 00085, <i>Squarich</i> 00087
/s/	<i>s</i>	<i>Sorich</i> 00104
	<i>fs</i> među dvama vokalima	<i>Mafsarich</i> 00001, <i>Rofsovich</i> 00113
/k/	<i>c</i>	<i>Calligarich</i> 00022, <i>Marculin</i> 00098
	<i>ch</i> ispred <i>i</i> i rijetko na kraju riječi	<i>Prischich</i> 00006, <i>Mrach</i> 00029, <i>Popeschich</i> 00045, <i>Vischich</i> 00081, <i>Sirotniach</i> 00131
/h/	<i>ch</i>	<i>Strach</i> 00085, <i>Cech</i> 00133
	<i>h</i>	<i>Mihalich</i> 00088, <i>Hamsa</i> 00088, <i>Patuh</i> 00097
/v/	<i>v, u</i>	<i>Valentin</i> 00137, <i>Uucich</i> 00111

Iako tablica zorno predočuje nejednoznačnost i višestrukost grafijskih rješenja (osobito npr. slovnoga slijeda *ch*), ostaje činjenicom da je grafija ipak više-manje usustavljena, što govori u prilog pretpostavci o postojanju već ustaljene prakse bilježenja hrvatskoga jezika latinicom talijanskoga tipa.

Budući da su oporuke pisane talijanskim jezikom, u talijanskome liku dolaze i antroponimi, stoga iz njih uglavnom ne možemo iščitati podatke o fonetsko-fonološkim, morfološkim ili tvorbenim značajkama osobnih imena. Posve iznimno i slučajno nailazimo na hrvatske varijante imena, npr. *Anja* 00003, 000125, *Gergo* 00005, *Jurina* 00026, *Anica* 00033, 00035, 00037, *Frančika* / *Francika* 00040, *Katica* 00049, 00050, *Frane* 00060, *Andre* 00088, *Martin* 00097, *Marijica* 00112, *Zvane* 00115, 00130, *Mare* 00135, *Antica* 00149, koji upućuju na to da su se u svakodnevnoj komunikaciji rabili hrvatski alonimi i pružaju uvid u njihovu tvorbu.¹⁵ Potvrđuju to i imena osoba koje se pojavljuju u različitoj funkciji i u talijanskim i u hrvatskim oporukama, a koja su u hrvatskim oporukama zabilježena u hrvatskoj varijanti: usp. npr. *Tomaso Antich* 00096, 00117 i *Tome Antić* 00001, 00003; *Lorenzo Vaglich* 00144 i *Lovre Valjić* 00007, *Lovretom Valjićem* 00008; *Giovanni Terdich* 00089 i *Ivan Terdić* 00007; *Giorgio Zahej deto mali Jure* 00020 i *Jure Zahej rečeni Mali Jure* 00008; *Giacomo Fratar – Malinar [...] Figlio Michele [...] due suoi Figlij Giuseppe e Mattio* 00037 i *Jakov Malinar Fratar* i njegovi sinovi *Matej*, *Miho/Mihac* i *Osip* 00001, 00003. Na temelju tih primjera moguće je posredno zaključivati o hrvatskome liku osobnih imena u uporabi na području Lovrana i okolice u 18. stoljeću.

U skladu s općom slikom antroponimije nakon Tridentskoga koncila u 16. stoljeću, nakon kojega narodna imena izlaze iz uporabe, a na krštenju se daju isključivo kršćanska,¹⁶ antroponimiju Lovrana i okolice u 18. stoljeću čine najčešće svetačko-biblijska imena jake entropije.¹⁷ Najčešće je žensko ime *Margareta*, s osamdesetak¹⁸ pojava, a vrlo su česta i imena *Antonia*, *Ellena*, *Cattarina*, *Maria*,

¹⁵ U hrvatski lik osobnih imena pružaju posredno uvid i pojedini toponimi, odnosno opća zemljopisna određenja. Usp. *il bosco Jelin* 00078, *nominato Jelino* 00079.

¹⁶ Šimunović, Petar, *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2009., str. 147, 161.

¹⁷ Jedinom je iznimkom osobno ime *Rosa*, nastalo onimizacijom fitonima (ruža).

¹⁸ Broj pojava namjerno određujemo tek približno s obzirom na činjenicu da zbog velike antroponomastičke entropije nisu rijetkost osobe koje imaju jednako ime i prezime, zbog čega u ovoj fazi istraživanja nije bilo uvijek moguće procijeniti je li riječ o istoj osobi koja se pojavljuje na više mjesta ili dvjema različitim. Isprave ne sadrže uvijek potrebne podatke na temelju kojih bi se to moglo odrediti kao npr. oporuke 00051 i 00084: u objema se spominju *Margareta Cosulich* i njezina kći *Margareta*, no ostali podaci u njima nedvojbeno ukazuju na to da nije riječ o istoj *Margareti Cosulich*.

Mattea i *Francesca*, koja se pojavljuju od četrdesetak do šezdesetak puta, dok se nešto rjeđe javljaju *Appolonia*, *Lucia* i *Anna*. Manje od deset puta zabilježena su vrlo rijetka osobna imena *Rosa* i *Ursula*, a posve su iznimno potvrđena *Barbara*, *Gerolima*, *Teresa*, *Giustina*, *Agnese*, *Cristina*, *Domenica*. Najčešće je muško ime *Mattio*, koje se pojavljuje otprilike 180 puta, a slijede ga gotovo jednako česta imena *Antonio*, *Giorgio*, *Giovanni* i *Andrea*. Srednje čestima možemo odrediti imena *Francesco*, *Giacomo*, *Michiele*, *Gregorio*, *Tomaso*, *Giuseppe*, *Gasparo*, *Lorenzo*, *Nicolo*, *Martino* i *Simone*. Rijetko se javljaju imena *Bartolo*, *Pietro*, *Marco*, *Luca*, *Ignazio* i *Felice*, dok su posve iznimno zabilježeni *Zorzi*, *Steffano*, *Biagio*, *Vincenzo*, *Xaverio*, *Ambrosio*, *Christian* i *Valentin*.¹⁹ Zanimljivo je ovdje istaknuti da se osobno ime *Zvane*, izvedeno iz imena *Ivan*, ne prevodi u *Giovanni*, već se pojavljuje u liku *Zvane* i u talijanskim oporukama, što vjerojatno upućuje na činjenicu da su ga notari doživljavali posebnom onimskom jedinicom.

Iz rijetkih je zabilježenih hrvatskih alonima vidljivo da prevladava hipokoristična struktura. Osobno ime krati se za jedan ili dva sloga, a na okrnjenu se osnovu potom dodaju hipokoristični sufiksi. U imenima muških osoba dodaje se formant *-e* (*Andre* 00088, *Frane* 00060, *Jure* 00004, 00008, 00020, *Mate* 00003, 00008, *Lovre* 00007, *Tome* 00001, 00003) ili u manjem broju primjera *-o* (*Miho* 00005, *Gergo* 00005), dok se u kosim padežima osnova proširuje (*Mihota* 00001, *Mihotu* 00001, *Mihota* 00005, *Lovretom* 00008). Iznimno dolaze i drugi sufiksi, npr. *-ić* (*Matiću* 00001, *Matiću* 00003) i *-ac* (*Mihac* 00003). U imenima ženskih osoba dodaje se formant *-ica* (*Anica* 00033, *Antica* 00149, *Marijica* 00112, *Katica* 00049) ili, rjeđe, *-e* (*Mare* 00135). Uglavnom je riječ o deminutivnim sufiksima, no potvrđena su i dva augmentativna: *-ina* (*Jurina* 00026) i *-ulja* (*Ivulja* 00001). Naravno, osobna su imena zabilježena i u temeljnome liku (npr. *Anton* 00001, *Gergur* 00009, *Ivan* 00002, 00003, 00005, 00007, *Jakov* 00001, 00003, 00006, 00007, *Juraj* 00001, 00002, 00006, *Martin* 00009, *Matej* 00001, 00002, 00003, *Osip* 00001; *Jelena* 00005, *Margareta* 00005, *Katarina* 00004, 00009, *Mateja* 00002, 00004 i dr.), no najzanimljiviji su upravo oni izvedeni zbog veće bliskosti svakodnevnoj uporabi.

Uz muške osobe redovito se navodi ime oca, dok uz ženske dolazi ime muža ako su udane, a ako nisu, ime oca. Takva je praksa, između ostaloga, zasigurno bila nužnost i zbog onomastičke entropije,

¹⁹ Pri sastavljanju su ovoga popisa zanemarene moguće varijante u pisanju imena (npr. *Michiele*, *Michele*, *Michiel*, *Michel*; *Orsola*, *Ursula*; *Gerolima*, *Gierolima* i sl.) jer ih smatramo tek grafijskim problemom, a ne jezičnom činjenicom.

odnosno zatvorenosti imenskoga fonda, a ujedno nam omogućuje da utvrdimo postoje li kakva pravila o nasljeđivanju imena. Sinu se vrlo često nadijeva očevo ime (npr. *Antonio Mihalich*, sin *Antonio* 00003; *Andrea Persich*, sin *Andrea* 00015; *Mattio Maurich*, sin *Mattio* 00018; *Giovanni Paulich alias Blafsich*, sin *Giovanni* 00020; *Mattio Persich*, sin *Mattio* 00026; *Giovanni Marcel*, sin *Giovanni* 00034; *Mattio Ghersin*, sin *Mattio* 00036; *Andrea Sirotniach*, sin *Andrea* 00036; *Giorgio Mischinich*, sin *Giorgio* 00037; *Tomaso Scozanich*, sin *Tomaso* 00047; *Giorgio Mandich*, sin *Giorgio* 00048; *Andrea Persich*, sin *Andrea* 00050; *Giovanni Persich*, sin *Giovanni* 00050; *Antonio Scoscich Martincich*, sin *Antonio* 00052, 00054; *Francesco Persich*, sin *Francesco* 00058; *Andrea Giagnetich*, sin *Andrea* 00071; *Francesco Stiglich*, sin *Francesco* 00072; *Martino Zuppar*, sin *Martin* 00072; *Giorgio Stiglich*, sin *Giorgio* 00072; *Zvane Cech*, sin *Zvane* 00075; *Antonio Polich Patuh*, sin *Antonio* 00076; *Francesco Baticich*, sin *Francesco* 00079; *Mattio Baticich*, sin *Mattio* 00079; *Giovanni Mihaglich*, sin *Giovanni* 00082; *Giorgio Strach*, sin *Giorgio* 00085; *Tomaso Scozanich*, sin *Tomaso* 00088; *Giorgio Orlandich*, sin *Giorgio* 00092; *Giorgio Stiglich*, sin *Giorgio* 00094; *Francesco Batistin*, sin *Francesco* 00094; *Giovanni Michalich*, sin *Giovanni* 00095; *Mattio Patuh*, sin *Mattio* 00097; *Michiele Batistin*, sin *Michiele* 00097; *Antonio Piglia*, sin *Antonio* 00098; *Antonio Varglien*, sin *Antonio* 00099; *Mattio Giurgiaz*, sin *Mattio* 00100; *Giovanni Mihalich*, sin *Giovanni* 00105; *Giacomo Matuz*, sin *Giacomo* 00106; *Zvane Matetich*, sin *Zvane* 00115; *Antonio Matetich*, sin *Antonio* 00115; *Marco Siganto*, sin *Marco* 00116; *Tomaso Antich*, sin *Tomaso* 00117; *Bartolo Clinsich*, sin *Bartolo* 00118; *Andrea Rubinich*, sin *Andrea* 00122; *Mattio Sponarich*, sin *Mattio* 00129; *Mattio Sirotniach*, sin *Mattio* 00131; *Giovanni Baticich*, sin *Giovanni* 00132; *Giovanni Staraz*, sin *Giovanni* 00137; *Andrea Ciparich*, sin *Andrea* 00142; *Simone Giedrisco*, sin *Simone* 00147) ili djedovo (npr. *Matteo Martincich Dindich*, kći *Margaretta*, unuk *Matteo / Mattio* 00011; *Giorgio Miscinich*, sin *Giovanni*, unuk *Giorgio* 00061; *Giovanni Sirotniach*, sin *Andrea*, unuk *Giovanni* 00071; *Giorgio Cosulich*, sin *Mattio*, unuk *Giorgio* 00084; *Gregorio Lazarich*, sin *Mattio*, unuk *Gregorio* 00084; *Giacomo Martincich Giacovich*, sin *Giorgio*, unuk *Giacomo* 00111; *Ellena Crusich*, kći *Tomasa*, unuk *Tomaso* 00124; *Mattio Sirotniach*, sin *Mattio* 00131; *Antonio Persich Lulich*, kći *Mattea*, unuk *Antonio* 00149). Nasljeđivanje se istoga imena katkad može pratiti i tijekom triju generacija: *Andrea Terdich*, sin *Andrea*, unuk *Andrea* 00077; *Giovanni*

Marcel, sin *Giovanni*, unuk *Giovanni* 00127; *Giovanni Bažcan*, sin *Giovanni*, unuk *Giovanni* 00135. Posve se iznimno ime nasljeđuje s prvoga na četvrto koljeno, odnosno na praunuka: *Michiele Giagnetich*, sin *Andrea*, unuk *Francesco*, praunuk *Michiele* 00134.

Slično vrijedi i za žene, no ipak rjeđe (npr. *Ellena Descovich*, kći *Ellena* 00015; *Margareta Mihovilich*, kći *Margareta* 00028; *Antonia Martincich*, kći *Antonia* 00031; *Margareta Cosulich*, kći *Margareta* 00051; *Mattea Chersanaz Mafsarich*, kći *Mattea* 00053; *Antonia Giurgich Fratar*, kći *Antonia* 00055; *Ellena Rumaz*, kći *Ellena* 00056; *Francesca Mavrich*, kći *Franceschina* 00058; *Margareta Popeschich*, kći *Margareta* 00063; *Antonia Latin Barun*, kći *Antonia* 00069; *Mattea Calligarich*, kći *Mattea* 00070; *Margareta Sirotgniach*, kći *Margareta* 00071; *Margareta Terdich*, kći *Margareta* 00077; *Margareta Cosulich*, kći *Margareta* 00084; *Antonia Lazarich*, kći *Antonia* 00086; *Cattarina Stepanich*, kći *Cattarina* 00090; *Margareta Varglien*, kći *Margarete* 00099; *Ursula Siganto*, kći *Ursula* 00101; *Ellena Matuz*, kći *Ellena* 00106; *Antonia Lazarich*, kći *Antonia* 00110; *Ellena Orlancich*, kći *Ellena*²⁰ 00120; *Mattea Bosotinich*, kći *Mattea* 00123; *Maria Cepich*, kći *Maria* 00147; *Lucia Mafsarich*, sin *Gregorio*, unuka *Lucia* 00001; *Franceschina Persich*, sin *Giovanni*, unuka *Franceschina* 00015; *Margareta Ghersin*, kći *Ellena*, unuka *Margareta* 00036; *Margareta Sirotgniach*, sin *Andrea*, unuka *Margareta* 00071; *Mattea Cosmich*, sin *Antonio*, unuka *Matea* 00081; *Ellena Baticich*, kći *Margareta*, unuka *Ellena* 00132). Pritom je vrlo zanimljiv zabilježeni primjer u kojemu se ime nadijeva prema strinama: *Mattio Latin*, djeca *Maria*, *Antonia* i *Nicolo*, Nikoline kćeri *Maria* i *Antonia* 00139.

Pri nadijevanju imena nije uvijek važna podudarnost spola djeteta s onim osobe od koje se ime nasljeđuje: *Antonio Sirotgniach*, kći *Antonia* 00036; *Mattio Zmarich*, kći *Mattea* 00067; *Mattea Bosotinich*, sin *Mattio* 00123; *Mattio Ghersin*, kći *Mattea* 00131; *Mattio Sirotgniach*, kći *Mattea* 00131; *Antonio Persich Lulich*, kći *Antica* 00149; *Mattea Persich Lulich*, sin *Mattio* 00149; *Antonia Marcel*, sin *Giovanni*, unuk *Antonio* 00034; *Antonio Bradicich Perich*, unuka *Antonia* 00039; *Antonio Giurgich Fratar*, unuka *Antonia* 00055; *Mattio Squarich Dobrez*, sin *Antonio*, unuka *Mattea* 00087; *Mattio Ghersanich*, sin *Andrea*, unuka *Mattea* 00118.

Osim osobnih imena u pregledanim je oporukama evidentirano više od 250 drugih sastavnica imenske formule.²¹ Iako se može

²⁰ U izvorniku je ovo ime ispisano manje pažljivo pa je moguće i čitanje *Ellana*, gdje bi u tome slučaju bila riječ najvjerojatnije o pogrešci notara.

²¹ Imenska je formula u najvećem broju slučajeva dvočlana i sastoji se od osobnoga

zaključiti kako je uglavnom riječ o prezimenima, ponekad je iz zapisa teško odrediti status pojedinog antroponima, tj. radi li se o prezimenu nositelja ili nadimku, osobnom ili obiteljskom, primjerice u oporuci Andrije Valentina Hotnika²² (*Andrea Valentin – Hotnich, Andrea Hotnich 00066*).

U nekim je oporukama nadimak nositelja jasno naznačen jer notar nakon osobnog imena i prezimena koristi poveznicu *detto/d.*¹⁰ (=zvan) (*Giovanni Bradicich detto Bazvarich 00044, Matteo Calligarich d.*¹⁰ *Cvrcich 00022, Andrea Cech detto Contich 00068, Gregorio Massarich detto Lucich 00001, Zvane Matetich detto Divich 00115, Giacomo Mavrich detto Prodagia 00042, Ant.º Mihaglich detto Martinacich 00032, Giorgio Mrach detto Dindich 00060, Giovanni Sirotgniach detto Popia 00071, Giorgio Zahej detto mali Jure 00020*), odnosno njezinu latinsku inačicu *alias* (*Gio. Paulich alias Blassich 00020*). Zabilježen je nadimak i u hrvatskoj varijanti (*Jure Zahej rečeni Mali Jure 00008*). U najvećem broju slučajeva nadimak slijedi nakon prezimena nositelja (*Antonio i Mattea Bradicich – Berdarich 00118, Antonio Bradicich Perich 00039, Antonio Cegliugha Secristano 00001, Antonio Franul Ninfrich 00011, Ivuglia Kersanaz Scherbon 00001, Mattio Latin – Barun 00069, Giacomo Martincich – Giacovich 00111, Antonio Negrich Derdich 00132, Mattio Prischich – Jvosich 00058, Andrea Rumaz – Pindulg 00076, Antonio Rumaz – Vicinich 00076, Ant.º Sirotgniach Pastir 00131, Antonio Sirotgniach Zmarina 00063, 00071*). Status prezimena i nadimka teže je razlučiti u onim primjerima gdje su oba člana koji u imenskoj formuli slijede iza osobnog imena

imena i prezimena. „Imenska je formula jedan ili više (u potonjem slučaju funkcionalno različitih) antroponima koji služe točno identifikaciji ljudske jedinice“. V. Frančić, Anđela, „Pregled mijena imenske formule i osobnog imena u njoj (na primjerima iz međimurske antroponimije)“, *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, sv. 22, 1996., str. 17–36. Iz arhivske su građe osim osobnih imena sudionika – stranaka uključenih u ostavinski postupak (oporučitelja, nasljednika i svjedoka) te osoba koje se u ispravama spominju kao posjednici ili u kojemu drugom svojstvu ekscerpirane i druge antroponimijske kategorije. Ako nije riječ o osobnome imenu, antroponim je u svakoj ispravi evidentiran jednom, neovisno o broju njegovih nositelja u njoj. Ako je antroponim dio složene imenske formule, on je evidentiran zasebno. Pri sastavljanju su popisa zanemarene moguće varijante u pisanju antroponima (npr. *Batestin, Batistin, Battistin; Gielletich, Jelletich; Micaglich, Michalich, Mighaglich, Mihaglich, Mihalich; Vaglich, Valich, Vallich* i sl.). Izvan analize ostala su prezimena javnih bilježnika. Ukupan broj prezimena uključuje i ona prezimena koja nisu razriješena.

²² Skoro stoljeće nakon nastanka zapisa posljednje volje Andrije Valentina Hotnika (1785.) bilo je uvriježeno pisati kombinaciju ovih dvaju antroponima, kao što se može vidjeti u matičnoj knjizi umrlih župe Lovran prilikom upisa smrti Ane Valentin Hotnik 1883. godine. Usp. „Croatia, Church Books, 1516–1949: Roman Catholic (Rimokatolička crkva) > Lovran > Deaths (Umrli) 1821.–1907. Deaths (Umrli) 1811.–1903.“, *FamilySearch*, <https://familysearch.org/pal:/MM9.3.1/TH-1971-28339-11835-36?cc=2040054&wc=MM5K-RZQ:n:681263001,s:126,od:330,preuzeto:29.studenog.2013>.

posvjedočeni kao prezimena (*Gregorio Chersanaz – Massarich* 00053, *Michiele Fratar – Giurgich* 00102, *Giacomo Fratar – Malinar* 00037, *Mattio Ghersin Calcich* 00064, *Antonio Martincich – Zmarich* 00071, *Giacomo Miculicich – Matuz* 00108).

Poteškoćama u određivanju antroponimijske kategorije pridonosi i činjenica da na području Lovranštine i susjednih komuna postoji niz zaselaka tzv. „patronimnih“ imena²³ pa se događalo da pisar oporuke uz osobno ime pojedinca spomenutog u oporuci upiše samo njezin nadimak koji upućuje na ime naselja odakle on dolazi, odnosno kojoj porodičnoj zadruzi pripada (*Lorenzo Sor* 00098, *Giorgio Spadich* 00125). Ako je takva praksa primjenjivana i pri upisima sudionika ostavinskog procesa čija su prezimena zasjeđočena u oporukama oblikom identična imenima takvih naselja, primjerice Aničići, Antići, Bašani, Gržinići, Janjetići, Kršanci, Kružići, Puhari, Strahi, Zaheji, određivanje je antroponimijske kategorije dodatno otežano. Ponekad se sastavljač oporuke pri upisu sudionika ostavinskog procesa nije pridržavao uobičajenog imensko-prezimenskog slijeda te se događa da nadimak slijedi nakon osobnog imena, a prije prezimena nositelja (*Antonio Polich – Patuh* 00076, *Gergorio Smit alias Babilon*, ali: *Antonia xena Gergora Babilona Smita* 00006; *Ant.^o Scoscich Martincich* 00052).

Navedeni primjeri ukazuju na to da je i nakon Tridentskog koncila imenska formula nestalna²⁴ i da je u manjim sredinama, kakva je bila i lovranska, nadimak – prvenstveno obiteljski – i dalje mogao obavljati

²³ Imena naselja za koja je karakteristično da su izvedena od osobnog imena, nadimka ili prezimena rodočelnika. Tipična su za tzv. drugu hrvatsku kolonizaciju Istre u XVI. stoljeću. (Šimunović, Petar, *Hrvatska prezimena*, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2006., str. 395.) Na području Lovranštine takva su naselja Antići, Biškupi, Bašani, Čuki, Dindići, Fratari, Gržančići, Gržinići, Ivulići, Janjetići, Jurani, Kočići, Kožuli, Kršanci, Kružići, Orbani, Pići, Rampajići, Raketići, Sorići, Strahi, Šmari, Tominići, Vidovići, Zaheji i dr. Na području susjedne srednjovjekovne komune i današnje župe Veprinac takva su naselja primjerice Andretići, Aničići, Babiloni, Katinići, Ladeti, Korići, Mačuki, Menderi, Puhari, Šori, Špadići, a na području Mošćeništine Andrići, Bakalari, Benetići, Črnjari, Gašparići, Frlići, Jurčići, Lovretići, Lučetići, Marasi, Marčenići, Marići, Marinići, Markovići, Mihani, Mišići, Rošići, Sučići, Zrinčići i dr. (V. Bratulić, Josip – Šimunović, Petar (prir.), *Prezimena i naselja u Istri*, knj. 1–2, Čakavski sabor (Pula) – Istarska naklada (Pula) – Otokar Kešovani (Opatija) – Edit (Rijeka) – Centro di ricerche storiche (Rovinj), Pula – Rijeka, 1985.; Grad Opatija, *Prostorni plan uređenja grada*, http://178.218.169.251/opatija_ppugo/, preuzeto 29. studenog 2013.; *Izletnička karta Rivijera Opatija*, Rima d. o. o., Rijeka, 1997. (karta); *Učka: park prirode*, Javna ustanova „Park prirode Učka“, Lovran, 2006. (karta); Žigulić, Roberto, *Stališ duša župe Veprinac: 1875.–1925.: Knjiga I. Poljane i Puharska*, Državni arhiv u Rijeci, Rijeka, 2008.; Žigulić, Roberto, *Stališ duša župe Veprinac: 1875.–1925.: Knjiga II. Vasanska i Veprinac*, Hrvatsko književno društvo, Rijeka, 2011.).

²⁴ Usp. Skenderović, Robert, „Analiza razvoja imenske formule u gradu Požegi i okolnim selima tijekom 18. stoljeća na temelju matičnih knjiga“, *Scrinia Slavonica*, sv. 2, br. 1, 2002., str. 261–276.

funkciju prezimena.²⁵ Proces nastanka prezimena odnosno njegova konačnog formiranja odvijao se sve do objave Jozefinskog patenta 1780. godine, nakon kojega je na području Habsburške Monarhije postala obvezna dvočlana imenska formula, koja se sastoji od osobnog imena i prezimena.²⁶ Primjeri iz analiziranih lovranskih oporuka, od kojih je dvije trećine nastalo nakon 1780., pokazuju da je taj proces tekao sporo. Budući da je jedna od osnovnih odrednica prezimena njegova stalnost, nepromjenjivost i nasljednost,²⁷ u nastavku smo predstavili ona prezimena iz lovranskih oporuka koja su osvjedočena u kasnijim izvorima,²⁸ iz kojih možemo pratiti antroponimiju na području Lovranštine i susjednih komuna Veprinac i Mošćenice u 19., odnosno prvoj polovici 20. stoljeća.

Najučestalije prezime koje je zabilježeno u oporukama lovranskoga notarskog ureda u drugoj polovici 18. stoljeće jest prezime *Mihaglich*, koje je zasjeđeno u 34 oporuke. Drugo po učestalosti, prezime *Terdich* zabilježeno je u 24 ostavinske isprave. Njih slijedi

²⁵ Šimunović, Petar, *Hrvatska prezimena*, str. 368–380. Usp. i Čilaš Šimpraga, Ankica, „Obiteljski nadimci u Promini“, *Folia Onomastica Croatica*, sv. 15, 2006., str. 39–69.

²⁶ Šimunović, Petar, *Hrvatska prezimena*, str. 368–380.

²⁷ Isto, str. 16.

²⁸ U maticama koje su vodili župnici lovranske, mošćeničke i veprinačke župe tijekom 19. stoljeća nerijetko se i dalje upisuju obiteljski nadimci. Osnovni kriterij kojim smo potvrdili kategoriju prezimena lovranskih oporuka u kasnijim izvorima bio je koncept službene imenske formule: upis osobnog imena nakon kojeg slijedi prezime. Tim smo se kriterijem vodili i u slučaju inverzne imenske formule (prezime + osobno ime). Služili smo se sljedećim izvorima i literaturom: Bratulić, Josip – Šimunović, Petar (prir.), nav. dj.; „Croatia, Church Books, 1516–1949: Roman Catholic (Rimokatolička crkva) > Lovran > Deaths (Umrli) 1771.–1832., 1831.“, *FamilySearch*, <https://familysearch.org/pal:/MM9.3.1/TH-1971-28339-9371-29?cc=2040054&wc=MM5K-RZ3:374985536>, preuzeto 29. studenog 2013.; „Croatia, Church Books, 1516–1949: Roman Catholic (Rimokatolička crkva) > Lovran > Deaths (Umrli) 1821.–1907. Deaths (Umrli) 1811.–1903.“, *FamilySearch*, <https://familysearch.org/pal:/MM9.3.1/TH-1971-28339-11835-36?cc=2040054&wc=MM5K-RZQ:n681263001>, preuzeto 29. studenog 2013.; „Croatia, Church Books, 1516–1949: Roman Catholic (Rimokatolička crkva) > Veprinac > Birth Index (Kazalo rođeni) 1823.–1875. Births (Rođeni) 1823.–1893.“, *FamilySearch*, <https://familysearch.org/pal:/MM9.3.1/TH-1961-28340-3369-83?cc=2040054&wc=MM5K-YGJ:1922013582>, preuzeto 29. studenog 2013.; Doričić, Robert, „Pomorci Mošćeničine u matičnim knjigama pomoraca talijanske Lučke kapetanije Rijeka“, u: Mohović, Robert (ur.), *I moj nono je navigal: izložba fotografija i arhivskih podataka mošćeničkih pomoraca iz talijanskih matica pomoraca između dva svjetska rata* (katalog izložbe), Katedra Čakavskog sabora Općine Mošćenička Draga, Mošćenice, 2010., str. 6–13; Klen, Danilo, „Porodična imena na području Mošćenica“, *Jadranski zbornik*, sv. 10, 1978., str. 393–401; Putanec, Valentin – Šimunović, Petar (ur.), *Leksik prezimena Socijalističke Republike Hrvatske*, Institut za jezik – Nakladni zavod Matice Hrvatske, Zagreb, 1976.; Senčić, Albino, *Popis pučanstva župe Mošćenice iz 1801.*, Katedra Čakavskog sabora Opatija, Liburnijske teme, knj. 14, Mošćenice, 2000.; Žigulić, Roberto, „O prezimenima u veprinačkoj župi od XVII. do XX. stoljeća“, u: Milenić, Žarko (prir.), *Veprinac kroz stoljeća: zbornik radova o Veprincu*, Župa sv. Marka ev. Veprinac – Mjesni odbor Veprinac – Matica hrvatska ogranak Opatija, Opatija, 2007., str. 57–79; Žigulić, Roberto, *Stališ duša župe Veprinac: 1875.–1925.: Knjiga I. Poljane i Puharska*; Žigulić, Roberto, *Stališ duša župe Veprinac: 1875.–1925.: Knjiga II. Vasanska i Veprinac*; Žigulić, Roberto – Biloš Žigulić, Sanja, „Stanovništvo istočnog dijela lovranske gradske jezgre u XIX. stoljeću“.

skupina prezimena koja su evidentirana²⁹ između deset i devetnaest puta: *Sandalg* (10), *Palmich* (11), *Petricich* (11), *Zuppar* (11), *Franul* (11), *Ghersin* (11), *Letis* (12), *Sirotniach* (12), *Mavrich* (13), *Stepanich* (13), *Bradicich* (14), *Miscinich* (15), *Battistin* (17), *Prischich* (17), *Persich* (18) te *Martincich* (19). U rasponu pojavljivanja od pet do deset oporuka zabilježena su prezimena *Bažčan* (5), *Ciparich* (5), *Cumarich* (5), *Cosulich* (5), *Crusich* (5), *Dobrez* (5), *Ghersanich* (5), *Giagnetich* (5), *Marcinich* (5), *Polcich* (5), *Rubinich* (5), *Ruscich* (5), *Siganto* (5), *Andretich* (6), *Antich* (6), *Bosotinich* (6), *Bremberich* (6), *Hamsa* (6), *Mavretich* (6), *Miculicich* (6), *Orlancich* (6), *Rumaz* (6), *Stiglich* (6), *Vaglich* (6), *Zvetan* (6), *Chersanaz* (7), *Cosmich* (7), *Lazarich* (7), *Scozanich* (7), *Adrario* (8), *Cech* (8), *Cigancich* (8), *Fratar* (8), *Ghersancich* (8), *Massarich* (8), *Benulich* (9), *Blasinich* (9), *Calligarich* (9) i *Giacovasich* (9). U manje od pet oporuka zabilježena su sljedeća prezimena: *Affrich*, *Anicich*, *Baraga*, *Baron*, *Barcovich*, *Baretich*, *Basg*, *Baticich*, *Bellinich*, *Bercich*, *Bernabich*, *Bercnich*, *Bernecich*, *Berninich*, *Blagar*, *Blasenich*, *Blasich*, *Blecich*, *Bosich*, *Brencich*, *Bresaz*, *Brosich*, *Brubgnich*, *Cadmen*, *Calcich*, *Catussich*, *Cegliugha*, *Cepich*, *Cercich*, *Clinsich*, *Colmanich*, *Corich*, *Curelich*, *Cuzajch*, *Descovich*, *de Terzi*, *Diminach*, *Dindich*, *Fabianich*, *Ferlan*, *Franinich*, *Gasparinich*, *Gherdosanich*, *Ghersinich*, *Giedrisco*, *Gielletich*, *Giurcich*, *Giurcovich*, *Giurgiaz*, *Harapich*, *Hotnich*, *Ivanich*, *Jacovinich*, *Knefich*, *Kragnaz*, *Lacovich*, *Ladde*, *Latin*, *Lenaz*, *Levantin*, *Luzetich*, *Malinar*, *Mallinarich*, *Mandich*, *Marcel*, *Marcovich*, *Marculin*, *Marich*, *Marincich*, *Marlin*, *Martinelich*, *Marussich*, *Mattetich*, *Matuz*, *Mecul*, *Mifetich*, *Mihovilich*, *Minach*, *Mladenich*, *Mrach*, *Mussich*, *Negrich*, *Orbanich*, *Patuh*, *Pecinich*, *Perifich*, *Pez*, *Picich*, *Piglia*, *Piglich*, *Pletenicich*, *Popeschich*, *Posich*, *Puhar*, *Pussich*, *Randich*, *Rajcich*, *Rallich*, *Rochetich*, *Rossich*, *Rossovich*, *Sentinich*, *Sepcich*, *Sincich*, *Smit*, *Snasich*, *Sorich*, *Sorin*, *Sponarich*, *Squarich*, *Stangher*, *Staraz*, *Strach*, *Tanzabel*, *Tencich*, *Tomacich*, *Tominich*, *Varglien*, *Verwega*, *Vidovich*, *Vischich*, *Villanich*, *Vitarelo*, *Vlasich*, *Vodopijch*, *Zachei*, *Zmarich* i *Zubich*. Pojedini antroponimi koji nisu potvrđeni u pregledanim izvorima na području Lovranštine, Mošćeništine i Veprinštine u 19. i prvoj polovici 20. stoljeća potvrđeni su kao prezimena polovicom 20. stoljeća u bližoj okolini³⁰ (*Bencinich*, *Capich*, *Cattich*, *de Mori*, *Giuranich*, *Mestrich*, *Miculian*, *Paulich*, *Rundich*, *Sergo*, *Suttich*, *Uucich* i *Zolli*) ili na

²⁹ U zagradama koje slijede iza prezimena navedena je učestalost pojavljivanja prezimena u analiziranim oporukama.

³⁰ Ovdje mislimo na naselja koja se danas nalaze u Primorsko-goranskoj i Istarskoj županiji.

drugim područjima Republike Hrvatske (*Benetich, Chiurich, Corcich, Padrich, Sipich, Tuschich*).³¹

U ovome smo radu analizirali onomastička obilježja onih prezimena koja su posvjedočena u najmanje pet oporuka. Gotovo sva prezimena u potpunosti pripadaju hrvatskomu prezimenskom sustavu³², tek je za neka od njih (*Adrario, Battistin, Siganto*) utvrđeno kako pripadaju talijanskom (furlanskom) prezimenskom sustavu. Treba spomenuti kako prezime *Franul* sadrži sufiks *-ul* romanskoga, možda i istrorumunjskoga, podrijetla.³³ Za prezimena *Bažcan, Hamsa* i *Zuppar* nejasno je kojemu prezimenskom sustavu pripadaju.³⁴

U promatranoj skupini prezimena najbrojnija su ona u kojima se izražava krvno srodstvo, i to ona podskupina prezimena koja u osnovi ima osobno kršćansko ime: *Andretich* (: *Andrija*), *Antich* (: *Antun*), *Benulich* (: *Benedikt*), *Blasinich* (: *Blaž*), *Colmanich* (: *Koloman*), *Cosmich*, *Cosulich* (: *Kuzma*), *Franul* (: *Franjo*), *Ghersancich*, *Ghersanich*, *Ghersin* (: *Grgur*), *Giacovasich* (: *Jakov*), *Giagnetich* (: *Anja*), *Lazarich* (: *Lazar*), *Marcinich* (: *Marko*), *Martincich* (: *Martin*), *Mavrich*, *Mavretich* (: *Mauro*), *Miculicich* (: *Nikola*), *Mihaglich*, *Miscinich* (: *Mihovil*), *Orlancich* (: *Orlando*), *Persich*, *Petricich* (: *Petar*), *Polcich* (: *Apolonija*), *Prischich* (: *Prisko/Priska*), *Sandalg* (: *Aleksandar*), *Stepanich* (: *Stjepan*), *Vaglich* (: *Valentin*). Uočava se kako među njima prevladavaju prezimena izvedena iz muškog osobnog imena; u dvama je primjerima osnovom za tvorbu prezimena žensko kršćansko ime (*Giagnetich, Polcich*), dok je prezime *Prischich* moguće izvesti iz muškog ili ženskog osobnog imena (*Prisko* ili *Priska*). U ovu prezimensku skupinu spadaju i prezimena *Palmich, Ruscich, Zvetan*, izvedena iz narodnog osobnog imena.

Među izdvojenim su prezimenima analiziranih lovranskih oporuka sljedeća po učestalosti prezimena koja pripadaju nadimačkoj skupini. Tako su prezimena *Bradicich* i *Scozanich* motivirana nadimcima vezanim za fizičke karakteristike nositelja. Prezime *Rumaz* motivirano je nadimkom koji upućuje na tjelesni nedostatak ('hrom, sakat ili paraliziran čovjek'³⁵), dok na društveni status nositelja upućuju prezimena *Bosotinich* (: *bosotina* 'bosoća') i *Sirotniach*.

³¹ V. Putanec, Valentin – Šimunović, Petar (ur.), nav. dj.

³² Bratulić, Josip – Šimunović, Petar (prir.), nav. dj., sv. 1, str. 42–46.

³³ Usp. Šimunović, Petar, *Hrvatska prezimena*, str. 138; Bratulić, Josip – Šimunović, Petar (prir.), nav. dj., sv. 1, str. 49; Kovačec, August, „Neki apelativi i vlastita imena istrorumunjskog podrijetla u središnjoj Istri“, *Folia Onomastica Croatica*, br. 4, 1995., str. 75–87.

³⁴ Usp. Bratulić, Josip – Šimunović, Petar (prir.), nav. dj., sv. 1, str. 216–225.

³⁵ Usp. Šimunović, Petar, *Hrvatska prezimena*, str. 310.

Neka nadimačka prezimena upućuju na povezanost sa životinjskim svijetom (*Stiglich* < *štiglić* 'češljugar'). U nadimačku skupinu spada i prezime *Crusich*. Drugo po učestalosti, prezime *Terdich* vjerojatno je nadimačkoga postanja i izvedeno iz pridjeva *tvrd*.³⁶ Ostale prezimenske skupine znatno su manje zastupljene. Tako je evidentirano etničko prezime (*Cersanach* < *Kršan*) i dva etnonimska prezimena (*Cech* < *Čeh*, *Cigancich* < *Ciganin*). Evidentirana su i prezimena motivirana zanimanjima: *Caligarich* (: *kaligar* 'postolar'³⁷) i *Fratar*.

S obzirom na tvorbenu strukturu potvrđena su asufiksalna prezimena, nastala onimizacijom (npr. *Fratar*, *Rumaz*), odnosno transonimizacijom (npr. *Cech*, *Cvetan*), no veća je zastupljenost prezimena sufixsalne tvorbe, među kojima pretežu izvedenice s dočetkom *-ić* (npr. *Bradicich*, *Caligarich*, *Cosmich*, *Mavrich*, *Miscinich*, *Stiglich*).

Što se vremenskoga kontinuiteta pojavnosti prezimena spomenutih u lovranskim oporukama tiče, možemo uočiti kako se na području triju komuna neka od zabilježenih prezimena spominju već sredinom 15. stoljeća, i to u knjigama riječkoga kancelara i notara Antuna de Reno de Mutina (*Blečich*, *Čurlich* i *Michalich*).³⁸ Iz istoga vremena (1436.) datira i presuda suda mošćeničke općine u kojoj se spominju prezimena *Bradicich*, *lazarich* i *Rubinich*.³⁹ Na području Mošćeništine 1484. spominju se prezimena *Desković* i *Malinarić*.⁴⁰ U veprinačkim sudskim zapisnicima iz 16. stoljeća spominju se sljedeća prezimena: *Fabianić* (1504.), *Starac* (1504.), *Vlašić* (1504.), *Tancabel* (1512.), *Gržinić* (1518.), *Peršić* (1518.), *Pošćić* (1519.), *Orbanić* (1521.), *Dminak* (1528.), *Vidović* (1528.), *Brnčić* (1530.), *Letiš* (1530.), *Petričić* (1531.), *Rosović* (1532.), *Štangar* (1535.), *Marković* (1535.), *Raičić* (1536.), *Jurčić* (1539.), *Polčić* (1540.) i *Jurković* (1552.).⁴¹ U *Veprinačkom zakonu* iz 1507. godine zabilježeno je prezime *Gržanić*.⁴² Urbar Pazinske gospoštije iz 1571. godine evidentira prezimena *Bakšan*,

³⁶ Prema nekim tumačenjima njegovo se postanje može dovesti u vezu i s narodnim imenom *Tvrdislav*.

³⁷ Usp. Šimunović, Petar, *Hrvatska prezimena*, str. 107.

³⁸ Zjačić, Mirko, nav. dj., sv. III, str. 124, 133; sv. V, str. 326. U ovome iznimno vrijednom izvoru za proučavanje antroponimije Rijeke i okolice u XV. stoljeću zabilježeno je nekoliko prezimena koja oblikom odgovaraju onima koje smo evidentirali u lovranskim oporukama. U našem su prikazu iz ovoga izvora izdvojena samo ona prezimena za čije je nositelje izrijekom navedeno da dolaze iz Lovrana. Usp. Viškanić, Damir, *Quaderna capituli Lovranensis/Kvaderna kapitula lovranskoga*, str. 328.

³⁹ Ivančić, Ivan, *Istarski grad Mošćenice i Mošćeniščina kroz stoljeća* (neobjavljeni rukopis), Zavičajna zbirka Katedre Čakavskog sabora Općine Mošćenička Draga.

⁴⁰ Strohal, Rudolf, „Mošćenice (Bilješke iz XV., XVI. i XVII. st.)“, *Zbornik za narodni život i običaje*, god. 29, sv. 2, 1934., str. 159.

⁴¹ Margetić, Lujo, nav. dj.

⁴² Kuzmić, Boris, *Veprinački zakon (1507–2007)*, Župa sv. Marka ev. Veprinac – Mjesni odbor Veprinac – Matica hrvatska ogranak Opatija, Veprinac, 2007.

*Benčinić, Belinić, Blažinić, Čeh, Cigančić, Franul, Gržin, Hamza, Kozmić, Mavrić, Mrak, Pavlić, Priskiće, Ruščić, Sipiće, Valentin.*⁴³ U prvoj polovici 17. stoljeća u *Kvaderni kapitula lovranskog* možemo prvi put ući u trag prezimenima *Berčić, Cerčić, Keršanac, Kružić, Skočanić*. Popis urbarijalnih obveza podanika koji žive na Moščeništini iz 1622. godine sadrži upise nekih od prezimena zabilježenih u kancelariji lovranskoga notarskog ureda (*Barcouich, Blasich, Calcich, Sandal* i *Zuetan*).⁴⁴ Volčičev pak prijepis veprinačkih sudskih zapisnika za period od 1647. i 1669. godine spominje nositelje prezimena *Aničić, Antić, Bazg, Blagar, Cupar, Dobrec, Frlan, Kadmen, Kaligarić, Korić, Puhar* i *Rumac*.⁴⁵ Uslijed migracija Lovranaca na područje Pule, pulske matice 18. stoljeća donose prve spomene prezimena *Adrario* (1705.).⁴⁶ U matičnoj knjizi rođenih župe Lovran u drugoj dekadi 18. stoljeća (1714.–1718.) zabilježena su prezimena *Battistin, Clinsich, de Terzi, Knesich, Marcinich, Martincich, Massarich, Mattetich, Mussich, Palmich, Terdich, Tominich, Zachei* i *Zmarich*.⁴⁷ U tome su razdoblju (1715.) u veprinačkoj matici rođenih⁴⁸ evidentirana prezimena *Bernecich, Lade, Miculicich, Smit* i *Ziganto*.

*

Kako je predočena raščlamba antroponima zabilježenih u oporukama lovranskoga notarskog ureda iz druge polovice 18. stoljeća pokazala, osobna imena podrijetlom su kršćanska, a tvorbom hrvatska, što potvrđuju rijetki zasvjedočeni primjeri hrvatskih alonima. Zamjetna je entropija i na horizontalnoj i na vertikalnoj ravni, tj. oskudan kršćanski imenski fond karakterističan je i za područje Lovrana i okolice u analiziranome vremenskom odsječku, ali i za različite generacije s obzirom na potvrđenu jaku tendenciju imenovanja djece, osobito muške, prema djedu ili ocu. Prezimena najvećim dijelom pripadaju hrvatskomu prezimenskom sustavu, a najčešće su tvorena od muških kršćanskih osobnih imena. Na temelju analize sastavnica imenske formule u oporukama može se zaključiti kako se pisari

⁴³ Viškanić, Damir, *Quaderna capituli Lovranensis/Kvaderna kapitula lovranskoga*, str. 328–332.

⁴⁴ Senčić, Albino, „Moščenički urbar iz 1622. godine,“ *Moščenički zbornik*, god. 1, br. 1, 2004., str. 69–71.

⁴⁵ Margetić, Luj, nav. dj.

⁴⁶ Bertoša, Slaven, nav. dj., str. 27, 112.

⁴⁷ „Croatia, Church Books, 1516-1949: Roman Catholic (Rimokatolička crkva) > Lovran > Births (Rodeni) 1714-1718, 1726-1819“, *FamilySearch*, <https://familysearch.org/pal:/MM9.3.1/TH-1961-28340-4982-58?cc=2040054&wc=MM5K-RZ9:1312957004>, preuzeto 29. studenog 2013.

⁴⁸ „Croatia, Church Books, 1516-1949: Roman Catholic (Rimokatolička crkva) > Veprinac > Births (Rodeni) 1715.-1784. Deaths (Umrlji) 1784-1822“, *FamilySearch*, <https://familysearch.org/pal:/MM9.3.1/TH-1942-28340-4518-8?cc=2040054&wc=MM5K-YG2:1114269114>, preuzeto 29. studenog 2013.

oporuka nisu strogo pridržavali dvočlane imensko-prezimenske formule, pri čemu su nadimci značenjski izjednačeni s prezimenima u funkciji prepoznavanja njihova nositelja. Većina prezimena iz isprava lovranskoga notarskog ureda zabilježena je na području Lovranštine, Mošćeništine i Veprinštine u izvorima iz ranijih razdoblja, kao i u prvoj polovici 20. stoljeća, čime je potvrđen višestoljetni kontinuitet prezimenskoga fonda na ovome dijelu istočne istarske obale.

Prilog 1. Usporedni popis talijanske varijante imena koja se u oporukama pojavljuju i njihova čitanja.⁴⁹

Ženska imena			
<i>Potvrđeni lik</i>	<i>Čitanje</i>	<i>Potvrđeni lik</i>	<i>Čitanje</i>
Agnese	Agneza / Anja	Gerolima	Jerolima
Anna	Ana / Anica	Giustina	Justina
Antonia	Antonija / Antica	Lucia	Lucija
Appolonia	Apolonija / Polona	Margareta	Margareta
Barbara	Barbara	Maria	Marija / Mare, Marijica
Cattarina	Katarina / Katica	Mattea	Mateja
Cristina	Kristina	Rosa	Ruža
Domenica	Nedjeljka	Teresa	Tereza
Ellena	Jelena	Ursula	Ursula
Francesca	Frančeska / Franka, Francika ili Frančika		

Muška imena			
<i>Potvrđeni lik</i>	<i>Čitanje</i>	<i>Potvrđeni lik</i>	<i>Čitanje</i>
Ambrosio	Ambrozije	Bartolo	Bartol
Andrea	Andrija / Andre	Biagio	Blaž
Antonio	Anton	Christian	Kristijan

⁴⁹ Ako u oporukama nije potvrđena hrvatska varijanta imena o kojemu je riječ, imena se prevode u osnovni lik. Ako je hrvatska varijanta imena potvrđena, talijanska se varijanta najprije prevodi u osnovni lik, a uz nju se – odvojeno kosom crtom – donosi i alonim koji je ovjeren u oporukama. Imena se donose abecednim redom prema talijanskoj varijanti.

Muška imena			
<i>Potvrđeni lik</i>	<i>Čitanje</i>	<i>Potvrđeni lik</i>	<i>Čitanje</i>
Disma	Dizma	Martino	Martin
Felice	Veseljko	Mattio	Matej / Mate, Matić
Francesco	Frančesko / Frane	Michiele	Mihael / Miho, Mihac
Gasparo	Gašpar	Nicolo	Nikola
Giacomo	Jakov	Pietro	Petar
Giorgio	Juraj / Jure, Jurina	Simone	Šimun
Giovanni	Ivan / Ivulja	Steffano	Stjepan
Giuseppe	Josip	Tomaso	Toma / Tome
Gregorio	Grgur / Gergur, Gergo	Valentin	Valentin
Ignazio	Ignacije	Vincenzo	Vincent
Lorenzo	Lovro / Lovre	Xaverio	Ksaver
Luca	Luka	Zorzi ⁵⁰	Žorž
Marco	Marko	Zvane ⁵¹	Zvane

Prilog 2. Usporedni popis talijanske varijante prezimena koja se u oporukama pojavljuju i njihova čitanja.⁵²

Prezimana			
<i>Potvrđeni lik</i>	<i>Čitanje</i>	<i>Potvrđeni lik</i>	<i>Čitanje</i>
Adrario	Adrario	Basg	Bazg
Affrich	Afrić	Baticich	Batičić
Andretich	Andretić	Battistin	Batistin
Anicich	Aničić	Bažan	Bakšan
Antich	Antić	Bellinich	Belinić
Baraga	Baraga	Bencinich	Benčinić
Barcovich	Barković	Benetich	Benetić
Baretich	Baretić	Benulich	Benulić
Baron	Baron	Bercich	Berčić / Brčić

⁵⁰ Iako je riječ o izvedenici prema imenu Giorgio, u talijanskim oporukama dolazi kao samostalna onimska jedinica.

⁵¹ Iako je riječ o varijanti imena Ivan, u talijanskim se oporukama ne prevodi, već je riječ o samostalnoj onimskoj jedinici.

⁵² Prezimana se donose abecednim redom prema talijanskoj varijanti.

Prezimina			
<i>Potvrđeni lik</i>	<i>Čitanje</i>	<i>Potvrđeni lik</i>	<i>Čitanje</i>
Bernabich	Bernabić / Brnabić	Chiurich	Čurić
Berneich	Bernčić / Brnčić	Cigancich	Cigančić
Bernecich	Bernečić / Brnečić	Ciparich	Ciparić
Berninich	Berninić / Brninić	Clinsich	Klinšić
Blagar	Blagar	Colmanich	Kolmanić
Blasenich	Blaženić	Corcich	Korčić
Blasich	Blažić	Corich	Korić
Blasinich	Blažinić	Cosmich	Kosmić
Blecich	Blečić	Cosulich	Kozulić / Kožulić
Bosich	Božić	Crusich	Kružić
Bosotinich	Bosotinić	Cumarich	Kumarić
Bradich	Bradičić	Curelich	Kurelić
Bremberich	Bremberić	Cuzajch	Kučaić
Brencich	Brenčić	de Mori	de Mori
Bresaz	Brezac	de Terzi	de Terzi
Brosich	Brozić	Descovich	Dešković
Brubgniach	Brubnjak	Diminach	Dminak
Cadmen	Kadmen	Dindich	Dindić
Calcich	Kalčić	Dobrez	Dobrec
Calligarich	Kaligarić	Fabianich	Fabijanić
Capich	Kapić	Ferlan	Ferlan / Frlan
Cattich	Katić	Franinich	Franinić
Catussich	Katušić	Franul	Franul / Franjul
Cech	Čeh	Fratar	Fratar
Cegliugha	Čeljuga	Gasparinich	Gašparinić
Cepich	Čepić	Gherdosanich	Gerdosanić / Grdosanić
Cercich	Cerčić / Crčić	Ghersancich	Geržančić / Gržančić
Chersanaz	Keršanac / Kršanac	Ghersanich	Geržanić / Gržanić

Prezimana			
<i>Potvrđeni lik</i>	<i>Čitanje</i>	<i>Potvrđeni lik</i>	<i>Čitanje</i>
Ghersin	Geržin / Gržin	Marcinich	Marčinić
Ghersinich	Geržinić / Gržinić	Marcovich	Marković
Giacovasich	Jakovašić	Marculin	Markulin
Giagnetich	Janjetić	Marich	Marić
Giedrisco	Jedriško	Marincich	Marinčić
Gielletich	Jeletić	Marlin	Marlin
Giuranich	Juranić	Martincich	Martinčić
Giurcich	Jurčić	Martinelich	Martinelić
Giurcovich	Jurković	Marussich	Marušić
Giurgiaz	Jurjac	Massarich	Masarić
Hamsa	Hamza	Mattetich	Matetić
Harapich	Harapić	Matuz	Matuc
Hotnich	Hotnik	Mavretich	Mavretić
Ivanich	Ivanić	Mavrich	Mavrić
Jacovinich	Jakovinić	Mecul	Mecul
Knefich	Knežić	Mestrich	Meštrić
Kragnaz	Kranjac	Miculian	Mikuljan
Lacovich	Laković	Miculicich	Mikulčić
Ladde	Lade	Mihaglich	Mihalić
Latin	Latin	Mihovilich	Mihovilić
Lazarich	Lazarić	Mavretich	Mavretić
Lenaz	Lenac	Mavrich	Mavrić
Letis	Letis / Letiš	Mecul	Mecul
Levantin	Levantin	Mestrich	Meštrić
Luzetich	Lučetić	Miculian	Mikuljan
Malinar	Malinar	Miculicich	Mikulčić
Mallinarich	Malinarić	Negrich	Negrić
Mandich	Mandić	Orbanich	Orbanić
Marcel	Marcel	Orlancich	Orlančić

Prezimina			
<i>Potvrđeni lik</i>	<i>Čitanje</i>	<i>Potvrđeni lik</i>	<i>Čitanje</i>
Padrich	Padrić	Sandalg	Sandalj
Palmich	Palmić	Scozanich	Skocanić / Skočanić
Patuh	Patuh	Sentinich	Sentinić
Paulich	Pavlić	Sepcich	Sepčić
Pecinich	Pečinić	Sergo	Sergo
Perifich	Perišić	Siganto	Žiganto
Persich	Peršić	Sincich	Sinčić
Petricich	Petričić	Sipich	Sipić / Šipić
Pez	Pec	Sirotniach	Sirotnjak
Picich	Pičić	Smit	Šmit
Piglia	Pilja	Snasich	Snašić
Piglich	Piglić	Sorich	Sorić / Šorić
Pletenicich	Pleteničić	Sorin	Sorin
Pofich	Pošćić	Sponarich	Sponarić
Polcich	Polčić	Squarich	Skvarić / Škvarić
Popeschich	Popeskić / Popeškić	Stangher	Štanger
Prischich	Priskiće	Staraz	Starac
Puhar	Puhar	Stepanich	Stepanić
Pussich	Pušić	Stiglich	Stiglić / Štiglić
Rajcich	Rajčić	Strach	Strah
Rallich	Ralić	Suttich	Sutić / Šutić
Randich	Randić	Tanzabel	Tancabel
Rochetich	Roketić	Tencich	Tenčić
Rossich	Rošić	Terdich	Terdić / Trdić
Rossovich	Rosović	Tomacich	Tomačić
Rubinich	Rubinić	Tominich	Tominić
Rumaz	Rumac	Tuschich	Tuskić / Tuščić
Rundich	Rundić	Uucich	Vučić
Ruscich	Ruščić	Vaglich	Valjić

Prezimana			
Potvrđeni lik	Čitanje	Potvrđeni lik	Čitanje
Varglien	Varljen	Vodopijch	Vodopić
Verwega	Verwega	Zachei	Zahej
Vidovich	Vidović	Zmarich	Žmarić
Villanich	Vilanić	Zolli	Zolli
Vischich	Viskić	Zubich	Zubić
Vitarello	Vitarello	Zuppar	Cupar
Vlasich	Vlašić	Zvetan	Cvetan

Izvori

1. Državni arhiv u Rijeci (HR-DARI):
 - Fond 41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24.

Literatura

1. Bertoša, Slaven, *Migracije prema Puli: Primjer austrijske Istre u novom vijeku*, Katedra Čakavskog sabora za povijest Istre Pazin – Sveučilište Jurja Dobrile u Puli – Državni arhiv u Pazinu, Pazin, 2012.
2. Bratulić, Josip – Šimunović, Petar (prir.), *Prezimana i naselja u Istri*, knj. 1–2, Čakavski sabor (Pula) – Istarska naklada (Pula) – Otokar Kešovani (Opatija) – Edit (Rijeka) – Centro di ricerche storiche (Rovinj), Pula – Rijeka, 1985.
3. „Croatia, Church Books, 1516-1949: Roman Catholic (Rimokatolička crkva) > Lovran > Births (Rođeni) 1714-1718, 1726-1819“, *FamilySearch*, <https://familysearch.org/pal:/MM9.3.1/TH-1961-28340-4982-58?cc=2040054&wc=MM5K-RZ9:1312957004>, preuzeto 29. studenog 2013.
4. „Croatia, Church Books, 1516–1949: Roman Catholic (Rimokatolička crkva) > Lovran > Deaths (Umrli) 1771.–1832., 1831.“, *FamilySearch*, <https://familysearch.org/pal:/MM9.3.1/TH-1971-28339-9371-29?cc=2040054&wc=MM5K-RZ3:374985536>, preuzeto 29. studenog 2013.

5. „Croatia, Church Books, 1516–1949: Roman Catholic (Rimokatolička crkva) > Lovran > Deaths (Umrli) 1821.–1907. Deaths (Umrli) 1811.–1903.“, *FamilySearch*, <https://familysearch.org/pal:/MM9.3.1/TH-1971-28339-11835-36?cc=2040054&wc=MM5K-RZQ:n681263001>, preuzeto 29. studenog 2013.
6. „Croatia, Church Books, 1516–1949: Roman Catholic (Rimokatolička crkva) > Veprinac > Births (Rođeni) 1715.–1784. Deaths (Umrli) 1784.–1822.“, *FamilySearch*, <https://familysearch.org/pal:/MM9.3.1/TH-1942-28340-4518-8?cc=2040054&wc=MM5K-YG2:1114269114>, preuzeto 29. studenog 2013.
7. „Croatia, Church Books, 1516–1949: Roman Catholic (Rimokatolička crkva) > Veprinac > Birth Index (Kazalo rođeni) 1823.–1875. Births (Rođeni) 1823.–1893.“, *FamilySearch*, <https://familysearch.org/pal:/MM9.3.1/TH-1961-28340-3369-83?cc=2040054&wc=MM5K-YGJ:1922013582>, preuzeto 29. studenog 2013.
8. Čilaš Šimpraga, Ankica, „Obiteljski nadimci u Promini“, *Folia Onomastica Croatica*, br. 15, 2006., str. 39–69.
9. Doričić, Robert, „Pomorci Mošćenišćine u matičnim knjigama pomoraca talijanske Lučke kapetanije Rijeka“, u: Mohović, Robert (ur.), *I moj nono je navigal: izložba fotografija i arhivskih podataka mošćeničkih pomoraca iz talijanskih matica pomoraca između dva svjetska rata* (katalog izložbe), Katedra Čakavskog sabora Općine Mošćenička Draga, Mošćenice, 2010., str. 6–13.
10. Eterović, Igor – Eterović, Ivana, „Devet lovranskih oporuka iz druge polovice 18. stoljeća: povijesna i jezična analiza“, *Histria: Godišnjak Istarskoga povijesnog društva*, knj. 3, 2013., str. 61–97.
11. Eterović, Ivana – Eterović, Igor, „Devet oporuka iz lovranske kancelarije na hrvatskome jeziku iz 18. stoljeća pohranjenih u Državnome arhivu u Rijeci“, *Zbornik Lovranščine*, knj. 2, 2012., str. 35–84.
12. Frančić, Anđela, „Pregled mijena imenske formule i osobnog imena u njoj (na primjerima iz međimurske antroponimije)“, *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, sv. 22, 1996., str. 17–36.
13. Fučić, Branko, *Glagoljski natpisi*, JAZU, Zagreb, 1982.
14. Grad Opatija, *Prostorni plan uređenja grada*, http://178.218.169.251/opatija_ppugo/, preuzeto 29. studenog 2013.
15. Ivančić, Ivan, *Istarski grad Mošćenice i Mošćenišćina kroz stoljeća* (neobjavljeni rukopis), Zavičajna zbirka Katedre Čakavskog sabora Općine Mošćenička Draga.

16. *Izletnička karta Rivijera Opatija*, Rima d. o. o., Rijeka, 1997. (karta)
17. Klen, Danilo, „Porodična imena na području Mošćenica“, *Jadranski zbornik*, sv. 10, 1978., str. 393–401.
18. Kovačec, August, „Neki apelativi i vlastita imena istrorumunjskog podrijetla u središnjoj Istri“, *Folia Onomastica Croatica*, br. 4, 1995., str. 75–87.
19. Kudiš Burić, Nina – Labus, Nenad (prir.), *Dalle parti arciducali e sotto San Marco: Visite arciducali fatte del anno 1658 et venete 1659/U kraljevskim stranama i pod Svetim Markom: Vizitacije u pulskoj biskupiji na austrijskom i mletačkom području godine 1658. i 1659.*, Riječka nadbiskupija – Porečko-pulska biskupija – Adamić, Rijeka, 2003.
20. Kuzmić, Boris, *Veprinački zakon (1507–2007)*, Župa sv. Marka ev. Veprinac – Mjesni odbor Veprinac – Matica hrvatska ogranak Opatija, Veprinac, 2007.
21. Margetić, Lujo, *Veprinački sudski zapisnici XVI. i XVII. stoljeća (Volčićev prijepis)*, Liburnijske teme, knj. 12, Katedra Čakavskoga sabora Opatija, Opatija, 1997.
22. Munić, Darinko, „Utvrđivanje prava ribolova između Mošćenica i Lovrana 1742. godine“, *Liburnijske teme*, knj. 6, 1987., str. 61–67.
23. Putanec, Valentin – Šimunović, Petar (ur.), *Leksik prezimena Socijalističke Republike Hrvatske*, Institut za jezik – Nakladni zavod Matice Hrvatske, Zagreb, 1976.
24. Sanković, Ivana, „Lovranska glagolitica i dosadašnja istraženost“, *Zbornik Lovranščine*, knj. 1, 2010., str. 281–300.
25. Senčić, Albino, „Mošćenički urbar iz 1622. godine“, *Mošćenički zbornik*, god. 1, br. 1, 2004., str. 69–71.
26. Senčić, Albino, *Popis pučanstva župe Mošćenice iz 1801.*, Katedra Čakavskog sabora Opatija, Liburnijske teme, knj. 14, Mošćenice, 2000.
27. Skenderović, Robert, „Analiza razvoja imenske formule u gradu Požegi i okolnim selima tijekom 18. stoljeća na temelju matičnih knjiga“, *Scrinia Slavonica*, sv. 2, br. 1, 2002., str. 261–276.
28. Strohal, Rudolf, „Mošćenice (Bilješke iz XV., XVI. i XVII. st.)“, *Zbornik za narodni život i običaje*, god. 29, sv. 2, 1934., str. 148–160.
29. Šimunović, Petar, *Hrvatska prezimena*, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2006.
30. Šimunović, Petar, *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2009.

31. Šurmin, Đuro (prir.), „Hrvatski spomenici I (od godine 1100. do 1499.)“, *Monumenta historico-juridica Slavorum meridionalium*, sv. 6, 1898., str. 1–500.
32. *Učka: park prirode*, Javna ustanova „Park prirode Učka“, Lovran, 2006. (karta)
33. Viškanić, Damir, „Dvije glagoljske isprave iz Lovrana (XVI. st.)“, *Vjesnik Državnoga arhiva u Rijeci*, sv. 39, 1997., str. 3–29.
34. Viškanić, Damir, *Quaderna capituli Lovranensis/Kvaderna kapitula lovranskoga*, Katedra Čakavskoga sabora Opatija – Adamić, Lovran – Rijeka, 2002.
35. Zjačić, Mirko, „Knjige riječkog kancelara i notara Antuna de Reno de Mutina (1436-1461)“, *Vjesnik historijskih arhiva u Rijeci i Pazinu*, sv. III, 1955.–1956., str. 5–343; sv. IV, 1957., str. 85–225; sv. V, 1959., str. 255–459.
36. Žigulić, Roberto, „O prezimenima u veprinačkoj župi od XVII. do XX. stoljeća“, u: Milenić, Žarko (prir.), *Veprinac kroz stoljeća: zbornik radova o Veprincu*, Župa sv. Marka ev. Veprinac – Mjesni odbor Veprinac – Matica hrvatska ogranak Opatija, Opatija, 2007., str. 57–79.
37. Žigulić, Roberto, *Stališ duša župe Veprinac: 1875.–1925.: Knjiga I. Poljane i Puharska*, Državni arhiv u Rijeci, Rijeka, 2008.
38. Žigulić, Roberto, *Stališ duša župe Veprinac: 1875.–1925.: Knjiga II. Vasanska i Veprinac*, Hrvatsko književno društvo, Rijeka, 2011.
39. Žigulić, Roberto – Biloš Žigulić, Sanja, „Stanovništvo istočnog dijela lovranske gradske jezgre u XIX. stoljeću“, *Zbornik Lovranščine*, knj. 2, 2012., str. 85–118.

RIASSUNTO

L'antroponimia nei documenti della cancelleria notarile lauranese dalla seconda metà del 18° secolo

Il fondo "Notai pubblici di Fiume ed i suoi dintorni", custodito presso l'Archivio di Stato di Rijeka (Fiume), contiene una raccolta preziosa dei documenti della cancelleria notarile lauranese (testamenti, contratti di compravendita, ecc.), i quali risalgono al periodo dal 1756 fino al 1810, scritti di gran parte in lingua italiana. Questi documenti rappresentano una fonte inesauribile per la ricerca della storia della quotidianità del territorio lauranese e dei comuni vicini, ma anche per la ricerca onomastica.

Quest'opera presenta una parte del ricco materiale onomastico custodito nei documenti più vecchi del suddetto fondo. Ci porta dei nomi, cognomi e soprannomi i quali sono stati registrati in 141 testamenti scritti in italiano dal 1756 al 1796. La ricerca vorrebbe contribuire ad una migliore comprensione dell'antroponimia del territorio lauranese e dei dintorni nella seconda metà del Settecento, la quale è ancora poco conosciuta, e parzialmente esplorata.

Parole chiavi: *Laurana, 18° secolo, antroponimia, nome, cognome, soprannome*